

Rapport

Quickscan flora en fauna
Eperweg 77 en 79, 't Harde

Aveco de Bondt

bezoekadres Reggesingel 2
postbus 202
postcode 7460 AE Rijssen
telefoon (+31) (0)548 51 52 00
telefax (+31) (0)548 51 85 65
e-mail info@avecodebondt.nl
internet www.avecodebondt.nl

projectnaam Quickscan flora en fauna, Eperweg 77 en 79, 't Harde
projectnummer 081543
kenmerk R-AVM/188

opdrachtgever Paalman & Tempelman aannemersbedrijf bv
postadres Maneschijnsweg 30
7451 LK Holten
contactpersoon De heer J. Nijkamp

status Definitief
versie 01

datum 3 april 2009

auteur A. van de Maat

paraaf

gecontroleerd R.M.A. Ridder

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	2
2	BESCHRIJVING VAN DE ONDERZOEKSLOCATIE	3
3	UITGANGSPUNTEN	4
3.1	Wettelijk kader	4
3.2	Geraadpleegde bronnen en werkwijze	5
3.3	Beschermde natuurgebieden in de omgeving	6
3.4	Gegevens Natuurloket	7
3.5	Gegevens veldinventarisatie	8
4	INTERPRETATIE GEÏNVENTARISEERDE DATA	9
4.1	Relaties tot beschermde gebieden in de omgeving	9
4.2	Gegevens Natuurloket	9
4.3	Veldinventarisatie	9
4.3.1	Vaatplanten	9
4.3.2	Korstmossen	10
4.3.3	Broedvogels	10
4.3.4	Zoogdieren	10
4.3.5	Amfibieën	11
4.3.6	Overige soorten	11
5	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	12
5.1	Onderzoekresultaten	12
5.2	Maatregelen en ontheffing	13
5.3	Zorgplicht	13

Bijlagen

- bijlage 1: Topografische ligging onderzoekslocatie
- bijlage 2: Globaal rapport beschermde en bedreigde soorten
- bijlage 3: Foto's locatiebezoek
- bijlage 4: Tekening met onderzoekslocatie

INLEIDING

In opdracht van Paalman & Tempelman aannemersbedrijf bv is een quickscan flora en fauna uitgevoerd op de locatie gelegen aan de Eperweg 77 en 79 te 't Harde.

In verband met de voorgenomen ontwikkeling op de locatie (bouw van 9 woningen) is getoetst of deze ruimtelijke ingrepen nadelige gevolgen hebben voor beschermde/bedreigde planten- en diersoorten of leefgebieden.

De voorgenomen ontwikkeling is niet in overeenstemming met de voorschriften van het vigerende bestemmingsplan. Voor een ontheffing/vrijstelling op het bestemmingsplan of wijziging/herziening ervan dient aangetoond te worden dat het plan vanuit ruimtelijk oogpunt verantwoord is. Deze verantwoording vindt plaats door middel van een ruimtelijke onderbouwing. De quickscan flora en fauna is in het kader van de ruimtelijke onderbouwing uitgevoerd.

De nationale natuurbeschermingswetten beogen een waarborg te scheppen voor een zorgvuldige afweging tussen het belang van natuurbescherming en andere belangen in het geheel van ruimtelijk beleid. De regelgeving in dit verband is vastgelegd in de Flora- en faunawet (bescherming van soorten) en de Natuurbeschermingswet (bescherming van gebieden). In deze wetten zijn eveneens de E.G. Vogel- en Habitatrichtlijn en andere internationale verdragen verankerd.

In het geval van nadelige effecten zal een ontheffing ingevolge artikel 75 van de Flora- en faunawet of een vergunning zoals bedoeld in artikel 16 of 19d van de Natuurbeschermingswet benodigd zijn, waardoor veelal compenserende en mitigerende maatregelen aan de orde zijn.

In de volgende hoofdstukken is verslag gedaan van het uitgevoerde onderzoek.

3 UITGANGSPUNTEN

3.1 Wettelijk kader

Soortenbescherming

De nationale regelgeving voor de bescherming van planten- en diersoorten is sinds 1 april 2002 geregeld in de Flora- en faunawet (Staatsblad 2001 - 656). De Flora- en faunawet vervangt enkele oude wetten zoals de Vogelwet uit 1936, de Jachtwet en hoofdstuk V van de Natuurbeschermingswet. In de Flora- en faunawet zijn tevens de bepalingen aangaande de soortenbescherming uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn opgenomen.

De belangrijkste verbodsbepalingen zijn geïmplementeerd in de artikelen 8 tot en met 12. Het gaat hierbij wat betreft diersoorten om verboden tot het doden, verwonden, vangen, opzettelijk verontrusten, beschadigen van voortplantings-, rust- en verblijfsplaatsen en het zoeken, rapen en beschadigen van eieren. Ten aanzien van planten zijn bepalingen opgenomen die het plukken, uitsteken, vernielen en beschadigen verbieden.

Daarnaast is een zorgplicht opgenomen (artikel 2), die een ieder gebiedt om voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende planten en dieren (ongeacht of deze beschermt of vrijgesteld zijn, ook als een ontheffing is verleend). De zorgplicht doelt op het achterwege laten van handelingen met nadelige gevolgen en op het nemen van maatregelen om nadelige gevolgen te beperken of voorkomen.

De lijsten met beschermde soorten zijn niet in de wet zelf maar in diverse regelingen en besluiten opgenomen. Op de aangewezen beschermde soorten is een onderverdeling van toepassing, waarmee de mate van bescherming wordt bepaald.

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. Hierbij wordt het "nee, tenzij"-principe gehanteerd. Dit betekent dat alle handelingen die schadelijke effecten kunnen hebben op beschermde soorten verboden zijn. Onder bepaalde voorwaarden kunnen op de verbodsbepalingen vrijstellingen gelden of kan een ontheffing worden verleend.

Op 23 februari 2005 is de het "Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en Faunawet" in werking getreden. Het doel hiervan is om de mogelijkheden tot het verlenen van vrijstellingen en ontheffingen op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet te verruimen.

Gebiedsbescherming

De Europese Unie (EU) heeft een zeer gevarieerde en rijke natuur, die van grote biologische, esthetische en economische waarde is. Om deze natuur te behouden heeft de EU het initiatief genomen voor Natura 2000. Dit is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden op het grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie. Dit netwerk vormt de hoeksteen van het EU-beleid voor behoud en herstel van biodiversiteit.

Natura-2000 omvat alle gebieden die zijn beschermd op grond van de volgende EU-richtlijnen:

- Vogelrichtlijn (1979);
- Habitatrichtlijn (1992).

De nationale regelgeving voor gebiedsbescherming is geregeld in de Natuurbeschermingswet. De wet biedt de juridische basis voor het Natuurbeleidsplan, de aanwijzing van te beschermen gebieden en landschapsgesichten, vergunningverlening, schadevergoeding, toezicht en beroep. Naast de internationale verplichtingen uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, zijn ook verdragen zoals bijvoorbeeld het Verdrag van Ramsar (Wetlands) zijn in de Natuurbeschermingswet verankerd.

3.2 Geraadpleegde bronnen en werkwijze

Voor het uitvoeren van het flora- en faunaonderzoek zijn de volgende bronnen geraadpleegd:

- Gebiedendatabase ministerie van LNV;
- Natuurloket;
- Het Nederlands soortenregister (Naturalis).

Aan de hand van de gebiedendatabase van het ministerie van LNV is bepaald of de onderzoekslocatie in of in de directe omgeving van een beschermd gebied ligt. Hiermee wordt bepaald of de Natuurbeschermingswet van toepassing is op de voorgenomen werkzaamheden.

Aan de hand van de kaart "Ecologische Hoofdstructuur" is bepaald of de locatie op of nabij gebieden ligt die zijn aangemerkt als ecologische hoofdstructuur.

Om een indicatie te krijgen van eventueel aanwezige beschermde flora en fauna is bij het Natuurloket een "globaal rapport verspreiding beschermde en bedreigde soorten" opgevraagd voor het kilometerhok 188-491. Deze rapportage geeft (per soortgroep) een overzicht van de aantallen beschermde soorten die bij voorgaande inventarisaties zijn aangetroffen.

Om een algemene indruk van de locatie te verkrijgen en de informatie van het natuurloket te verifiëren is een veldinventarisatie uitgevoerd. Tijdens het locatiebezoek is door middel van zicht- en hoorwaarnemingen vastgesteld of verblijfsplaatsen van planten- of diersoorten aanwezig zijn. Hierbij is tevens gelet op kenmerken van de aanwezigheid van verblijfsplaatsen, zoals sporen, uitwerpselen en nesten uit voorgaande broedseizoenen.

De veldinventarisatie betreft een seizoensgebonden momentopname en geeft een beeld van de actuele situatie. De situatie kan eventueel op een later moment afwijken.

Aan de hand van het Nederlands Soortenregister is bepaald of de op locatie aangetroffen planten en diersoorten een beschermde status hebben of voorkomen op Rode Lijsten.

3.3 Beschermde natuurgebieden in de omgeving

Uit het raadplegen van de gebiedendatabase van het ministerie van LNV is gebleken dat de locatie niet is aangewezen als een speciale beschermingszone, zoals bedoeld in de Natuurbeschermingswet.

Wel bevinden zich binnen een straal van 3,0 kilometer twee Natura 2000-gebieden:

- Veluwerandmeren (Habitat- en Vogelrichtlijn)
- Veluwe (Habitat- en Vogelrichtlijn)

De Veluwerandmeren ontstonden bij de drooglegging van de polders van Flevoland vanaf 1957. Ze betreffen de ondiepe zoetwatermeren Drontermeer, Veluwemeer en Wolderwijd/Nulder nauw die gemiddeld ruim een meter en op sommige plekken tot 5 meter diep zijn. Ze ontvangen hun water vanuit de Flevopolders en een aantal Veluwe beken en wateren aan de noordoostzijde via de Roggebotsluis af op het Vossemeer en in het zuidwesten via de Nijkerkersluis op het Nijkerkernauw/Eemmeer. Het gebied heeft een slecht ontwikkelde land-water overgang in verband met een gefixeerd, tegennatuurlijk waterpeil. De Gelderse oever is grotendeels begroeid met een smalle rietkraag; alleen bij Elburg ligt een rietmoeras (Korte Waarden) dat relatief groot is voor de randmeren. In de 90-er jaren zijn op de Gelderse oevers een aantal nieuwe moerasgebieden aangelegd. In 2000 is gestart met de aanleg van een aantal eilanden tussen het Harderbroek in Flevoland en de Hierdense beek in Gelderland. Ter hoogte van Horst bij Harderwijk is in het Wolderwijd met behulp van enige dammen kunstmatige luwte gecreëerd voor watervogels en ter bevordering van de groei van waterplanten.

De Veluwe bestaat overwegend uit droge bossen, droge en natte heide, vennen en stuifzanden. In de voorlaatste ijstijd, zo'n 150.000 jaar geleden, duwden de ijslobben van het landijs enorme hoeveelheden door de rivieren aangevoerd zand en grond voor zich uit en opzij en vormden zo de stuwwallen. Hoewel de hoogteverschillen sindsdien door wind en water zijn afgevlakt, reiken de hoogste delen van de Veluwe tot ruim 100 m boven NAP. Tot 1900 was de Noord-Veluwe één uitgestrekt stuifzandgebied. Tegenwoordig is er in totaal nog 1400 hectare stuifzand op de Veluwe. Bij Kootwijk is één van de grootste actieve stuifzandgebieden van Europa. Plaatselijk komen in de heiden natte (o.a. Leemputten bij Staverden) of droge (o.a. Harskamp) heischrale graslanden, jeneverbesstruwelen, vennen, natte heide en hoogveenkernen (Mosterdveen) voor. In het beekdal van de Hierdense en Staverdense Beek worden schraallanden aangetroffen. Langs de randen van de Veluwe ontspringen de (sprengen)beken, waar beekvegetaties en zeer plaatselijk bronbossen voorkomen.

Het perceel ligt buiten de (Provinciale) Ecologische Hoofdstructuur (P)EHS.

3.4 Gegevens Natuurloket

Om een indicatie te krijgen van eventueel aanwezige beschermde flora en fauna is bij het Natuurloket een "globaal rapport verspreiding beschermde en bedreigde soorten" opgevraagd voor het kilometerhok 188-491 (zie bijlage 2). In de onderstaande tabellen zijn de gegevens weergegeven die beschikbaar zijn bij het Natuurloket. In acht moet worden genomen dat de gegevens afkomstig zijn uit onderzoeken die niet altijd vlakdekkend zijn uitgevoerd of gericht zijn op het verkrijgen van een volledig overzicht van soorten.

tabel 1: Aantal beschermde soorten per soortgroep, geïnventariseerd in kilometerhok 188-491.

Soortgroepen	Habitat-/ Vogelrichtlijn	Flora- en faunawet	Rode lijst	Volledigheid onderzoek
Vaatplanten				Niet onderzocht
Mossen				Niet onderzocht
Korstmossen				Niet onderzocht
Paddestoelen				Niet onderzocht
Zoogdieren		1	1	Matig
Broedvogels		1	1	Slecht
Watervogels				Niet onderzocht
Reptielen				Niet onderzocht
Amfibieën	1			Slecht
Vissen				Niet onderzocht
Dagvlinders				Slecht
Nachtvlinders				Niet onderzocht
Libellen				Matig
Sprinkhanen				Niet onderzocht
Overige ongewervelden				Niet onderzocht

Opmerking: De grijze vlakken geven aan dat de Habitat/Vogelrichtlijn, de Flora- en faunawet of de rode lijsten niet van toepassing zijn voor de betreffende soortgroep.

3.5 Gegevens veldinventarisatie

Ten behoeve van de quickscan is een veldinventarisatie uitgevoerd op 18 maart 2009.

De veldinventarisatie is uitgevoerd om een algemene indruk van de locatie te verkrijgen, waarbij de gegevens van het bronnenonderzoek zijn geverifieerd.

Tijdens het locatiebezoek zijn enkele foto's gemaakt. Deze foto's zijn opgenomen in bijlage 3.

Op de onderzoekslocatie komen enkele wilde plantensoorten voor. De soortenrijkdom is beperkt door onderhoud van de tuin. De volgende soorten zijn geïnventariseerd:

Paarse dovenetel, Gewone paardebloem, Vogelmuur, Kleine ooievaarsbek, Winterpostelein, Duizendblad, Kleine veldkers, Braam, Pitrus, Zomprus, Akkerdistel, Akkerhoornbloem, Hondsdraf, Veldzuring, Perzikkruid, Lupine, Smalle weegbree, Vingerhoedskruid, Grote teunisbloem, Kruipende boterbloem, Ridderzuring, Vroegeling, Klein kruiskruid, Stinkende gouwe, Speenkruid en grassen.

Op verhardingen, muren en boomschors zijn enkele korstmossensoorten aangetroffen. Het betreft Gewone citroenkorst, Gewoon schildmos, Groot dooiermos, Heksenvingermos, en Muurschotelkorst.

Op de locatie komen dichte begroeiingen, bomen en struiken voor. Deze zijn geschikt als broedplaats voor vogels.

Onder de dakpannen van de woning zijn nesten van de Huismus aangetroffen. In de schuren zijn geen kenmerken van broedgevallen gevonden.

Tijdens de veldinventarisatie zijn de volgende vogelsoorten gehoord en gezien: Heggemus, Roodborst, Huismus en Koolmees. De waargenomen soorten moeten als mogelijke broedvogel van de locatie worden beschouwd.

Ten aanzien van het onderzoek naar de aanwezigheid van zoogdieren is met name gelet op kenmerken van vaste verblijfplaatsen, zoals graaf- en loopsporen, holen, prooiresten en uitwerpselen.

Tijdens de veldinventarisatie zijn geen kenmerken van de aanwezigheid van zoogdieren waargenomen. De bebouwing is geïnspecteerd op mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen. Vleermuizen kunnen verblijfplaatsen hebben in kelders, op zolders, achter luiken en betimmeringen, in holen/kieren of in spouwmuren. Kenmerken van verblijfplaatsen van vleermuizen zijn niet aangetroffen.

Op basis van de gegevens van het Natuurloket zou sprake kunnen zijn van de aanwezigheid van amfibieën. Op de locatie zijn echter geen amfibieën of mogelijke verblijfplaatsen aangetroffen.

Bijzonderheden aangaande de overige soortgroepen van tabel 1 zijn niet opgemerkt. Overige beschermde of bedreigde soorten worden derhalve niet verwacht.

4 INTERPRETATIE GEÏNVENTARISEERDE DATA

4.1 Relaties tot beschermde gebieden in de omgeving

Het onderzochte perceel is niet aangewezen als een speciale beschermingszone, zoals bedoeld in de Natuurbeschermingswet. Wel bevinden zich binnen een straal van 3,0 kilometer de Natura 2000-gebieden "Veluwerandmeren" en "Veluwe" (Vogel- en Habitatrichtlijn gebieden).

Ten gevolge van de voorgenomen ontwikkeling zijn echter geen negatieve effecten (zoals verzuring, verdroging, vermessing, versnippering, afname in oppervlakte).

De Natuurbeschermingswet is hierdoor niet aan de orde en een vergunning, zoals bedoeld in artikel 16 (beschermde natuurmonumenten) of 19d (Vogel- en Habitatrichtlijngebieden) is niet benodigd.

Het perceel ligt buiten de (Provinciale) Ecologische Hoofdstructuur ((P)EHS). Maatregelen in dit kader zijn hierdoor niet aan de orde.

4.2 Gegevens Natuurloket

Uit inventarisaties naar de aanwezige dier- en plantensoorten ter plaatse van het kilometerhok 188-491 is naar voren gekomen dat soorten aanwezig kunnen zijn die voorkomen op Rode Lijsten en/of een beschermde status hebben in het kader van de Flora- en Faunawet. Het gaat hierbij om soorten uit de soortgroepen zoogdieren, broedvogels en amfibieën.

Deze gegevens zijn tijdens de veldinventarisatie geverifieerd. Het voorkomen van soorten uit de betreffende soortgroepen is met de veldinventarisatie ten dele bevestigd. Er zijn geen kenmerken aangetroffen van de aanwezigheid van amfibieën.

4.3 Veldinventarisatie

Onderstaand zijn de soortgroepen die van belang zijn voor de onderzoekslocatie toegelicht.

4.3.1 Vaatplanten

Tijdens de veldinventarisatie is het voorkomen van wilde inheemse plantensoorten vastgesteld.

De waargenomen plantensoorten betreffen algemene soorten die niet vermeld staan op de rode lijst en niet beschermd zijn. Ten aanzien van vaatplanten zijn de voorgenomen ruimtelijke ingrepen niet in strijd met de bepalingen in de Flora- en faunawet en zijn geen specifieke maatregelen of een ontheffing benodigd.

4.3.2 Korstmossen

De aangetroffen soorten zijn algemeen voorkomend en staan niet vermeld op de Rode lijst van korstmossen. Maatregelen ten aanzien van de aanwezigheid van korstmossen zijn derhalve niet aan de orde.

4.3.3 Broedvogels

De dichte begroeiingen, bomen en struiken, als mede de woning vormen een geschikte broedplaats voor vogels. Hierin kunnen in het broedseizoen broedgevallen worden verwacht.

Omdat alle vogelsoorten een beschermde status hebben op grond van de Flora- en faunawet zullen maatregelen aan de orde zijn als broedvogels aanwezig zijn.

Bij het slopen van de woning en bij het verwijderen/snoeien van dichte begroeiingen en bomen kunnen de artikelen 10 (opzettelijk verontrusten) en 11 (verstoren van vaste rust- en verblijfplaatsen) van de Flora- en faunawet overtreden worden.

Voor het verstoren of verontrusten van broedende vogels (artikel 11) kan geen ontheffing verkregen worden. Het slopen van de woning en het verwijderen/snoeien van dichte begroeiingen en bomen moet daarom altijd buiten het broedseizoen worden uitgevoerd. Als broedseizoen wordt over het algemeen de periode van half maart tot half juli aangehouden, echter in de Flora- en faunawet wordt deze periode niet genoemd. Broedende vogels buiten deze periode vallen ook onder de bescherming van artikel 11. Buiten het broedseizoen kunnen deze werkzaamheden zonder een ontheffing worden uitgevoerd.

De huismus staat als gevoelig vermeld op de Rode Lijst Vogels. In het kader van de zorgplicht zijn derhalve (mitigerende/compenserende) maatregelen aan de orde.

Bij de nieuwbouw van de woningen kan aanvullende nestgelegenheid gecreëerd worden door middel van mussendakpannen, gevelstenen, mussenkoloniekasten of mussenpotten (verkrijgbaar bij Waveka, Vivara, Vogelbescherming of tuincentra). Ook kan de zogenaamde 'vogelvide' (van Monier) worden toegepast (zie <http://www.vogelbescherming.nl/content.aspx?cid=3345>).

Ook bij de terreininrichting kan rekening worden gehouden met de Huismus:

- Zorg voor voldoende beschutting (dichte struiken, hagen of muurbeplantingen)
- Laat een stukje tuin onbegroeid, of zet een pot met zand neer. Mussen houden van een stofbad.
- Maai een gedeelte van het gras maar één of tweemaal per jaar, waardoor meer ruigte ontstaat.
- Gebruik geen pesticiden, zo worden geen insecten vernietigt, het voedsel voor de jongen.

4.3.4 Zoogdieren

Kenmerken van de aanwezigheid van zoogdieren, waaronder vleermuizen, zijn niet aangetroffen. Ten aanzien van zoogdieren zijn derhalve geen maatregelen of een ontheffing benodigd.

4.3.5 Amfibieën

Kenmerken van vaste verblijfplaatsen van amfibieën zijn niet aangetroffen.

Ten aanzien van amfibieën zijn derhalve geen maatregelen of een ontheffing benodigd.

4.3.6 Overige soorten

Sporen of kenmerken van overige beschermde of rode lijstsoorten uit de overige soortgroepen van tabel 1 zijn niet waargenomen. Specifieke maatregelen ten aanzien van overige soorten zijn derhalve niet aan de orde.

5 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

5.1 Onderzoekresultaten

Op basis van de uitgevoerde quickscan flora en fauna wordt geconcludeerd dat er beschermde soorten kunnen voorkomen op de onderzochte locatie. Hierdoor kunnen maatregelen aan de orde zijn.

Omdat geen significant nadelige effecten op speciale beschermingszones te verwachten zijn is de Natuurbeschermingswet niet van toepassing. De locatie ligt niet binnen de (Provinciale) Ecologische Hoofdstructuur ((P)EHS), waardoor maatregelen in dit kader niet aan de orde zijn.

De volgende soortgroepen zijn voor de onderzoekslocatie van belang:

Vaatplanten

De locatie heeft een betekenis voor een aantal algemene wilde plantensoorten. De aanwezige soorten zijn niet beschermd en staan niet vermeld op de Rode Lijst.

Korstmossen

De aangetroffen soorten zijn algemeen voorkomend en staan niet vermeld op de Rode lijst van korstmossen.

Broedvogels

De bomen, struiken en dichte begroeiingen op de locatie vormen een geschikte broedplaats voor vogels. De woning wordt als broedplaats gebruikt door de Huismus.

Vogels zijn volgens de Flora- en faunawet beschermd, waardoor de voorgenomen ruimtelijke ingrepen kunnen leiden tot het overtreden van de artikelen 10 (opzettelijk verontrusten) en 11 (verstoren van vaste rust- en verblijfplaatsen).

Zoogdieren

Kenmerken van de aanwezigheid van zoogdieren, waaronder vleermuizen, zijn niet aangetroffen op de locatie.

Amfibieën

Kenmerken van vaste verblijfplaatsen van amfibieën zijn niet aangetroffen.

Overige soorten

Sporen of kenmerken van andere beschermde of rode-lijstsoorten zijn niet waargenomen en worden niet verwacht op de locatie.

5.2 Maatregelen en ontheffing

Broedvogels

Het verstoren van broedende vogels is op grond van artikel 11 verboden. Voor het verstoren of verontrusten van broedende vogels kan geen ontheffing verkregen worden.

De sloop van de woning en het verwijderen/snoeien van bomen en dichte begroeiingen moet daarom altijd buiten het broedseizoen worden uitgevoerd.

Omdat geen sprake is van vaste verblijfplaatsen, zoals broedholten, foerageerplaatsen, rust- of kolonieplaatsen, kunnen de werkzaamheden buiten het broedseizoen (wanneer geen broedgevallen aanwezig zijn) zonder ontheffing worden uitgevoerd.

De huismus staat als gevoelig vermeld op de Rode Lijst Vogels. In het kader van de zorgplicht zijn derhalve (mitigerende/compenserende) maatregelen aan de orde, zoals vermeld in paragraaf 4.3.3.

Overige soorten

De overige aangetroffen soorten zijn niet beschermd of bedreigd. Hiervoor zijn geen specifieke maatregelen of een ontheffing benodigd.

5.3 Zorgplicht

Op alle in het wild voorkomende planten- en diersoorten, ongeacht of deze beschermd of vrijgesteld zijn of als een ontheffing is verkregen, is de zorgplicht van toepassing.

De zorgplicht gebiedt een ieder om voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende planten en dieren. Handelingen met nadelige gevolgen moeten zoveel mogelijk achterwege gelaten worden of er moeten maatregelen worden getroffen om nadelige gevolgen te voorkomen of beperken.

bijlage 1:
Topografische ligging onderzoekslocatie

Topografische ligging onderzoekslocatie

Schaal: 1 : 12.500

a b c d	bebouwd gebied a huizenblok, groot gebouw b huizen c hoogbouw d kas		spoorwegen a spoorweg: enkelspoor b spoorweg: dubbelspoor c spoorweg: driespoor d spoorweg: vierspoor	overige symbolen a kerk, moskee b toren, hoge koepel c kerk, moskee met toren d merkant object e watertoren f vuurtoren
wegen a autoerelweg b hoofdweg met gescheiden rijbanen c hoofdweg d regionale weg met gescheiden rijbanen	wegen a autoerelweg b hoofdweg met gescheiden rijbanen c hoofdweg d regionale weg met gescheiden rijbanen	tram a metro bovengronds b metrostation	hydrografie a waterloop: smaller dan 3 m b waterloop: 3-8 m breed c waterloop: breder dan 8 m	a gemeentehuis b postkantoor c politiebureau d wegwijzer
regionale weg lokale weg met gescheiden rijbanen lokale weg weg met losse of slechts verharding	regionale weg lokale weg met gescheiden rijbanen lokale weg weg met losse of slechts verharding	a schuifsluis b brug c vonder d koodam	a grondduiker b sluw c duiker d sluis	a kapel b viampijp c windmolen d windmolen
straat/overige weg wandelgebied fietspad pad, voetpad	straat/overige weg wandelgebied fietspad pad, voetpad	a bodengebruik b weide met sloten c bouwland met greppels d boomgaard	a bodengebruik b weide met sloten c bouwland met greppels d boomgaard	a oliepompinstallatie b seinmast c zendmast d monument
weg in aanleg weg in ontwerp vloeduit tunnel	weg in aanleg weg in ontwerp vloeduit tunnel	a bodengebruik b weide met sloten c bouwland met greppels d boomgaard	a bodengebruik b weide met sloten c bouwland met greppels d boomgaard	a kamppeertuin b sportcomplex c ziekenhuis d schietbaan
veerbrug beweegbare brug brug op pijlers	veerbrug beweegbare brug brug op pijlers	a bodengebruik b weide met sloten c bouwland met greppels d boomgaard	a bodengebruik b weide met sloten c bouwland met greppels d boomgaard	a schietbaan b monument c poldergemaal d begraaftplaats

Globaal rapport verspreiding beschermde en bedreigde soorten

HET NATUURLOKET

Samenstelling: 12 maart 2009

In onderstaande tabel staat het aantal beschermde en bedreigde soorten per kilometerhok. Databanken worden regelmatig geactualiseerd. Het kan dus zijn dat er meer gegevens beschikbaar zijn dan in dit overzicht vermeld staat.

Als in een kilometerhok geen beschermde soorten zijn aangetroffen, terwijl het hok niet goed is onderzocht, dan is het veelal nodig om aanvullend veldonderzoek uit te voeren. Als een kilometerhok goed is onderzocht, hoeft u voor de desbetreffende soortgroep geen aanvullend onderzoek te doen.

Rapportage voor kilometerhok X:188 / Y:491

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten						niet		1975-1990
Mossen						niet		1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddenstoelen						niet		1992-2007
Zoogdieren		1			1	matig	51-100%	1997-2007
Broedvogels			1		1	slecht	0%	1996-2007
Watervogels						niet		96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën	1					slecht	51-100%	1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders						slecht		1998-2008
Nachtvlinders						niet		1980-2008
Libellen						matig		1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						niet		1993-2007

* Legenda

FF1 = Flora- en faunavet
lijst 1 (vrijstelling)
FF23 = Flora- en faunavet
lijst 2 - 3 (streng
beschermde)
Hrl = Habitatrichtlijn (alleen
bijlage 2 en 4)
RL = Rode Lijst
(#) = tevens
metingelgegevens
verzameld.

Volledigheid onderzoek:
Hiermee wordt aangegeven
of op basis van de
gebrachte bezoeken een
volledig overzicht is te
verwachten van de soorten
van de betreffende
soortgroep. Een toelichting
op deze categorieën kunt u
vinden onderaan deze
rapportage.

Detail: Met dit percentage
wordt aangegeven welk
aandeel van alle van dit
kilometerhok beschikbare
gegevens van Rode-
lijstsoorten en wettelijk
beschermde soorten op
gedetailleerd niveau
beschikbaar is.

Actualiteit: per groep is
aangegeven uit welke
periode de gegevens zijn
opgenomen.

 niet van toepassing

Toelichting op volledigheid en actualiteit van het onderzoek

De gegevens die Het Natuurloket levert zijn afkomstig van de Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's), die zijn verenigd in de Stichting VeldOnderzoek Flora & Fauna (VOFF). Kijk voor meer informatie op de website van de VOFF of stuur een mailtje naar voff@voff.nl.

De databank van Het Natuurloket niet compleet is; naar schatting bevat de databank 90% van alle beschikbare waarnemingen. Vooral op lokaal/regionaal niveau, bijvoorbeeld in Limburg, kunnen gegevens ontbreken. Er wordt voortdurend gewerkt om de databank van Het Natuurloket verder uit te breiden.

bijlage 2:
Globaal rapport beschermde en bedreigde soorten

Vaatplanten (FLORON)

Per regio is het gemiddelde aantal aangetroffen plantensoorten per kilometerhok gegeven. Dit aantal is afhankelijk van o.a. bodemtype, waterhuishouding, schaal van het landschap en bodemgebruik. Daarom is de indeling van Nederland in 38 ecodistricten gebruikt als regio-indeling. Voor de mate van volledigheid zijn vier klassen onderscheiden:

Niet onderzocht: er zijn geen waarnemingen gedaan.

Slecht onderzocht: het aantal soorten per kilometerhok is kleiner dan 26, of als het aantal soorten kleiner is dan het gemiddelde van het ecodistrict min twee maal de standaarddeviatie.

Goed geïnventariseerd: het aantal soorten is groter dan het gemiddelde van het ecodistrict minus de standaarddeviatie.

Matig onderzocht: alle andere gevallen.

Het gemiddeld aantal aangetroffen soorten per kilometerhok loopt van 127 (grote, recente polders) tot 306 (kalkrijke duinen).

Mossen (BLWG)

Gegevens van mossen zijn veelal afkomstig van natuurgebieden en stedelijk gebied. De meeste bedreigde soorten mossen komen vooral voor op vochtige plaatsen en in bossen. Mossen kunnen in alle seizoenen worden gevonden.

Matig onderzocht: 1-10 soorten

Redelijk onderzocht: 11-30 soorten

Goed onderzocht: meer dan 30 soorten

Korstmossen (BLWG)

Gegevens van korstmossen zijn voornamelijk afkomstig van bos, heide en stuifzand, laanbomen en muren van oude gebouwen. Korstmossen kunnen in alle seizoenen worden gevonden. De meeste bedreigde soorten zijn slechte verspreiders en langzame groeiers en sterk gebonden aan het type substraat waarop ze groeien.

Compensatie van verloren gegaan substraat of het ontzien van groeiplaatsen is in veel gevallen wenselijk.

Matig onderzocht: 1-10 soorten

Redelijk onderzocht: 11-20 soorten

Goed onderzocht: meer dan 20 soorten

Paddestoelen (NMV)

Paddestoelen komen in elk biotoop voor, maar de soortenrijkdom kan sterk verschillen. In sommige biotopen kunnen ze tot de soortenrijkste groepen organismen behoren. In Nederland zijn bijna 5000 soorten bekend. Veel soorten reageren vaak snel op veranderingen in milieuomstandigheden en vormen daarom belangrijke indicatoren (zie: P.J. Keizer, Paddestoelvriendelijk natuurbeheer, KNNV Uitgeverij, Utrecht 2003).

Verspreidingsonderzoek wordt bemoeilijkt door de specifieke levenswijze van paddestoelen. Het groeiende organisme (een schimmel) is voor het blote oog onzichtbaar en vormt meestal kortlevende waarneembare vruchtlichamen (de paddestoelen), op moeilijk voorspelbare momenten en plaatsen. De meeste soorten worden gevonden in de herfst, maar er zijn bijvoorbeeld ook specifieke voorjaarspaddestoelen. Gegevens worden over het algemeen verzameld door vrijwilligers, deels bij gerichte inventarisaties en deels als losse waarnemingen, zodat de inventarisatie-dichtheid erg variabel is. Het ontbreken van meldingen van bepaalde soorten kan dan ook nooit een garantie zijn dat deze soorten niet aanwezig zijn, ook niet in hokken die als "goed onderzocht" worden aangemerkt.

Om de volledigheid van een inventarisatie te definiëren zouden voor elk km-hok naast de aantallen waarnemingen en soorten ook specifieke biotoopkenmerken moeten worden meegewogen. Voor paddestoelen is een dergelijke weging nog niet op landelijke schaal mogelijk. Vooralsnog wordt uitgegaan van het globale (niet statistisch onderbouwde) ervaringsfeit dat een "serieus" onderzoek in een hok in een goede tijd minstens een bepaald aantal verschillende soorten moet opleveren, met een eveneens globale correctie voor het feit dat dit aantal in een "goed" hok met minder waarnemingen wordt bereikt dan in een "slecht" hok. De hier gehanteerde definitie luidt:

Goed onderzocht: 250 of meer soorten, of 1000 of meer waarnemingen.

Slecht onderzocht: minder dan 50 soorten, of minder dan 100 waarnemingen.

Redelijk onderzocht: alle overige combinaties van aantallen soorten en waarnemingen.

Niet onderzocht: geen enkele waarneming beschikbaar (ontbreken van soorten wordt niet geregistreerd; een hok met enkele losse meldingen zou ook als "niet onderzocht" moeten worden betiteld, maar omdat dit moeilijk is af te bakenen wordt dan toch consequent de term "slecht onderzocht" gebruikt).

Standaard worden gegevens geleverd uit het databestand vanaf 1990 (ca. 65% van de bij de NMV beschikbare gegevens op km-hok niveau). Op locaties die weinig uiterlijke veranderingen hebben ondergaan kunnen ook oudere waarnemingen nog waardevolle bijdragen leveren aan de beoordeling van de (potentiële) waarde van het terrein.

Zoogdieren (VZZ)

Van zoogdieren bestaat geen landsdekkende informatie over het voorkomen van soorten op kilometerhokniveau. De soortenlijst van dit kilometerhok geeft dus niet de werkelijke situatie weer. Voor een betrouwbaar beeld dient ter plaatse een inventarisatie uitgevoerd te worden.

Broedvogels (SOVON)

In de jaren 1998-2000 is er in het kader van het Atlasproject van de Nederlandse Broedvogels in geheel Nederland gewerkt aan het vergaren van broedvogeldata op het niveau van kilometerhokken. In besloten tot halfopen landschappen wordt 70-80% van de werkelijk in een kilometerhok aanwezige soorten vastgesteld. In open landschappen wordt uitgegaan van minimaal 80-100%. Een kilometerhok waar atlaswerk heeft plaatsgevonden wordt als redelijk onderzocht gekwalificeerd.

Het Landelijk Soortenonderzoek Broedvogels (LSB) is in zijn huidige opzet in 1996 van start gegaan. Het richt zich op het jaarlijks verzamelen van de aantallen broedgevallen van in kolonies broedende soorten en de aantallen broedgevallen van zeldzame soorten. Van een selectie van zeldzame broedvogelsoorten wordt hierbij ook de verspreiding jaarlijks in kaart gebracht. Van de kolonievogelsoorten mag uitgegaan worden van een vrijwel landdekkende inventarisatie. Een kilometerhok is goed onderzocht als er na 1993 drie of meer keren een kolonie- en/of zeldzame soort is gemeld.

Het Broedvogel Monitoring Project (BMP) is in 1984 van start gegaan en heeft tot doel de aantalveranderingen van min of meer algemene vogelsoorten te volgen. In vaste proefvlakken van 15 tot 500 hectare groot verspreid over Nederland wordt jaarlijks een vaste selectie aan soorten onderzocht. De selectie van soorten kan bestaan uit alle soorten of uit een set van bijzondere soorten, bijvoorbeeld alleen weidevogels (BMP-W). Als een proefvlak meerdere kilometerhokken snijdt zijn de aanwezige soorten in het proefvlak naar elk betrokken kilometerhok gekopieerd. Een kilometerhok is goed onderzocht als er na 1995 twee keer een proefvlak is onderzocht. Als er een BMP-W proefvlak is onderzocht is het kilometerhok redelijk onderzocht.

Wintervogels (SOVON)

Watervogels

Vanaf seizoen 1992/93 is de coördinatie van de watervogeltellingen ondergebracht bij SOVON. Het gaat daarbij om de maandelijkse ganzen- en zwanentellingen, maandelijkse tellingen van de Zoete Rijkswateren, de midwintertelling in januari en tellingen in de Waddenzee. Bij een evaluatie van deze verscheidenheid aan watervogelprojecten, bleek de genoemde opzet niet geheel te voldoen. Door de projectgewijze aanpak bleef de informatie over het voorkomen van watervogels versnipperd. Met ingang van het winterhalfjaar 2000/01 is het netwerk aan telgebieden uitgebreid, wordt het merendeel van de belangrijke watervogelgebieden in het winterhalfjaar maandelijks geteld en worden alle projectresultaten in een gezamenlijk rapport opgenomen.

Onderzoekskwaliteit: Een kilometerhok is goed onderzocht als er >25 maanden geteld is in de laatste 5 jaar. Als er >10 en <25 maanden is geteld in de laatste 5 jaar is het hok redelijk onderzocht. >5 en <10 maanden geteld is matig onderzocht.

Punt Transect Tellingen (PTT): het Punt Transect Tellingen project (PTT) is het oudste monitoringproject van SOVON en werd in 1978 in het leven geroepen omdat van veel, vooral algemeen voorkomende, wintervogels vrijwel niets bekend was over de aantalsontwikkelingen binnen Nederland. De doelstellingen van het door SOVON en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) opgezette project waren (a) het volgen van de aantalsontwikkelingen van zoveel mogelijk soorten winter- en trekvogels door de jaren heen, zo mogelijk in relatie tot de achterliggende oorzaken en (b) het volgen van de veranderingen in de verspreiding van winter- en trekvogels. De uitvoering van het project is op alle punten gestandaardiseerd en houdt in dat waarnemers puntsgewijs op een vaste route gedurende een vaste tijd alle vogels tellen.

Onderzoekskwaliteit: Als er minimaal 2 punten meerjarig zijn onderzocht is het kilometerhok matig onderzocht. In alle andere gevallen is het kilometerhok slecht onderzocht.

Reptielen en Amfibieën (RAVON)

De onderzoeksintensiteit voor reptielen en amfibieën is hoofdzakelijk gebaseerd op het aantal waarnemingen van de betreffende soortgroep (amfibieën of reptielen) per kilometerhok. Daarnaast is in de beoordeling meegewogen of de waarnemingen voldoende goed verspreid zijn over de seizoenen en over de aangetroffen soorten. De methodiek is toegelicht in een artikel in het RAVON tijdschrift (R. Creemers & J. van Delft, 2001, *Dataverzameling en inventarisatie-activiteit in Nederland*. RAVON 12, blz. 46-53.)

Vissen (RAVON)

De inventarisatieactiviteit voor vissen is hoofdzakelijk gebaseerd op het aantal aangetroffen soorten en het aantal bezoeken per kilometerhok. De methodiek dient nog nader verfijnd te worden. In de goed onderzochte hokken wordt een goed beeld verwacht van de kwalitatieve samenstelling van de visfauna in de genoemde onderzoeksjaren. Aanvullingen op deze soortenlijst kunnen voornamelijk nog verwacht worden bij toepassing van andere vismethodieken en/of veranderende milieu-omstandigheden of uitbreiding van verspreidingsgebieden van individuele soorten. Van de redelijk onderzochte hokken wordt geen volledig beeld verwacht van de kwalitatieve samenstelling van de visfauna. Aanvullingen kunnen verwacht worden door meer veldwerk, toepassing van andere vismethodieken en/of veranderende milieu-omstandigheden of uitbreiding van verspreidingsgebieden van individuele soorten. Slecht of niet onderzocht zijn alle kilometerhokken die niet in een van beide bovengenoemde categorieën vallen. In deze kilometerhokken is aanvullend onderzoek noodzakelijk.

De waarnemingen in het databestand van RAVON hebben hoofdzakelijk betrekking op vangsten met een steeknet. Elk vangstmiddel is echter selectief: het steeknet levert vooral veel jonge vis op en kleinere vissoorten. Juist veel van deze kleinere soorten vallen onder de Flora- en faunawet of de Habitatrichtlijn. Het schepnet is met name geschikt voor kwalitatieve bemonstering van kleinere watertypen als beken, sloten, wetingen en poelen. Voor meer kwantitatieve bemonsteringen worden doorgaans andere methodieken toegepast.

Dagvlinders (De Vlinderstichting)

Dagvlinders vliegen niet gedurende het gehele jaar. Sommige soorten vliegen in een generatie, die vaak niet meer dan vier tot zes weken als vlinder aanwezig is. De waarnemingen zijn gebaseerd op de waarnemingen van vlinders en slechts incidenteel op die van eitjes, rupsen of poppen. De momenten in een jaar dat in een kilometerhok naar vlinders is gekeken bepaalt dus de kans dat de aanwezige soorten allemaal gezien zijn. Voor de bepaling van de volledigheid van het onderzoek is dan ook gekeken naar de hoeveelheid waarnemingen in een kilometerhok en het aantal maanden dat er waarnemingen zijn gedaan. Matig onderzocht: minder dan 10 waarnemingen uit maximaal een maand

Redelijk onderzocht: minder dan 10 waarnemingen uit 2 of 3 maanden, minder dan 26 waarnemingen uit 1 maand

Goed onderzocht: waarnemingen uit meer dan 3 maanden, meer dan 10 waarnemingen uit 2 of 3 maanden of meer dan 25 waarnemingen uit minimaal 1 maand

Nachtvlinders (De Vlinderstichting en de Werkgroep Vlinderfaunistiek van EIS-Nederland)

De macronachtvlinders worden in Nederland op landelijk niveau onderzocht door De Vlinderstichting en de Werkgroep Vlinderfaunistiek van EIS-Nederland. De databanken die zij beheren worden gevuld door incidentele waarnemingen en gebiedsinventarisaties door actieve leden. De gegevens die thans via Het Natuurloket worden gepresenteerd zijn op dit moment alleen nog gebaseerd op de waarnemingen van De Vlinderstichting. Binnen afzienbare tijd zullen de waarnemingen van de Werkgroep Vlinderfaunistiek worden betrokken bij deze dataset. Dit kan betekenen dat hokken, welke thans nog niet zijn onderzocht, wellicht wel onderzocht zijn door de Werkgroep Vlinderfaunistiek, en tevens dat beschermde soorten een bredere verspreiding kennen dan via de website weergegeven. De classificatie van de toelichting op de volledigheid van het onderzoek is gelijk getrokken met die van de dagvlinders. Een toelichting hierop is bij de teksten over dagvlinders te vinden.

Libellen (EIS Nederland)

Libellen vliegen niet gedurende het gehele jaar. De meeste soorten vliegen in een generatie, die vaak niet meer dan zes tot acht weken als libel aanwezig is. De waarnemingen zijn gebaseerd op de waarnemingen van libellen en slechts incidenteel op die van larven of larvenhuidjes. De momenten in een jaar dat in een kilometerhok naar libellen is gekeken bepaalt dus de kans dat de aanwezige soorten allemaal gezien zijn. Voor de bepaling van de volledigheid van het onderzoek is dan ook gekeken naar de hoeveelheid waarnemingen in een kilometerhok en het aantal maanden dat er waarnemingen zijn gedaan.

Matig onderzocht: minder dan 10 waarnemingen uit maximaal een maand.

Redelijk onderzocht: minder dan 10 waarnemingen uit 2 of 3 maanden, minder dan 26 waarnemingen uit 1 maand.

Goed onderzocht: waarnemingen uit meer dan 3 maanden, meer dan 10 waarnemingen uit 2 of 3 maanden of meer dan 25 waarnemingen uit minimaal 1 maand.

Sprinkhanen (EIS Nederland)

Bijna alle soorten sprinkhanen zijn in de nazomer aan te treffen. Het is daardoor mogelijk om tijdens twee bezoeken de sprinkhaanfauna van een gebied goed in kaart te brengen (onderzoeksintensiteit = goed). Als er slechts 1 bezoek aan een gebied is afgelegd kunnen er nog soorten zijn gemist (onderzoeksintensiteit = matig).

Overige ongewervelden (EIS Nederland)

Deze groep is een samenvatting van zes verschillende groepen met beleidsrelevante soorten (de Habitatrichtlijn, de Flora- en faunawet en de Rode Lijst). De groepen die hierin verwerkt zijn: bijen, kevers, mieren, medicinale bloedzuiger, mollusken en rivierkreeften van de Habitatrichtlijn. Omdat het groepen betreft met een ver uiteenlopende biologie en ecologie zijn de methoden en perioden van waarnemen en gegevens verzamelen niet eenduidig. Bovendien betreft het hier gepresenteerde bestand een opsomming van deze verschillende groepen. Daardoor kan een indicatie voor de bepaling van de volledigheid niet gegeven worden. Deze indicatie zal wel per groep uitgesplitst gegeven worden in de offerte van EIS.

Foto 1: Overzichtsfoto van de onderzoekslocatie, gezien vanaf de Eperweg.

Foto 2: Overzichtsfoto van de te slopen woning.

Foto 3: Overzichtsfoto van de tuin en schuur.

Foto 4: Overzichtsfoto van de te slopen schuur.

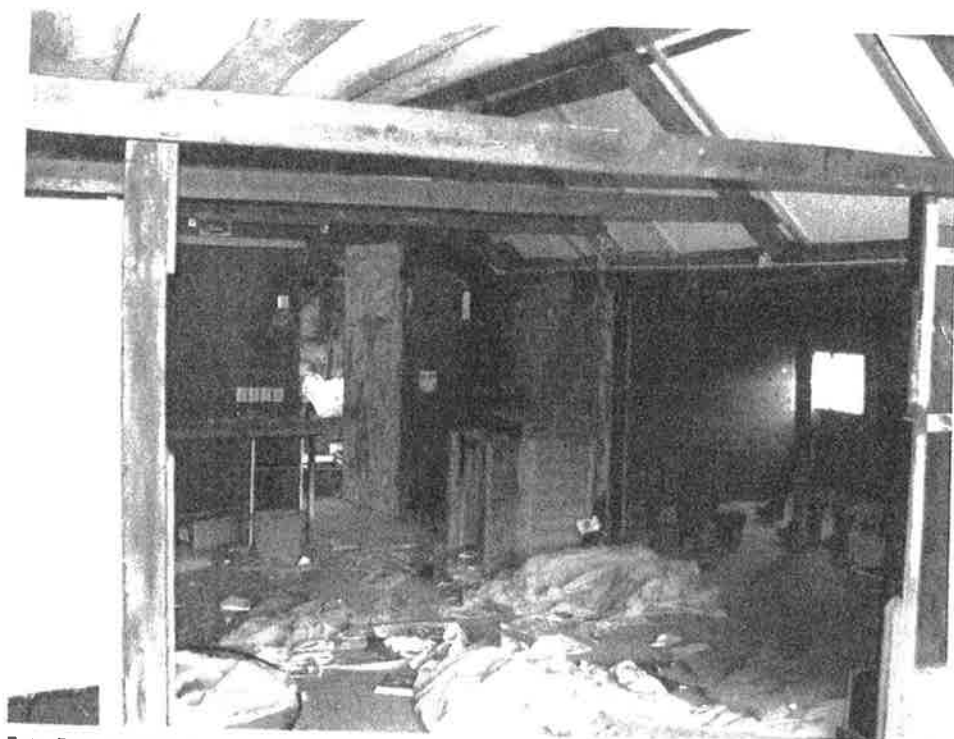

Foto 5: Interieur van de te slopen schuur.

Foto 6: Overzichtsfoto van de tuin.

Foto 7: Overzichtsfoto van de tuin.

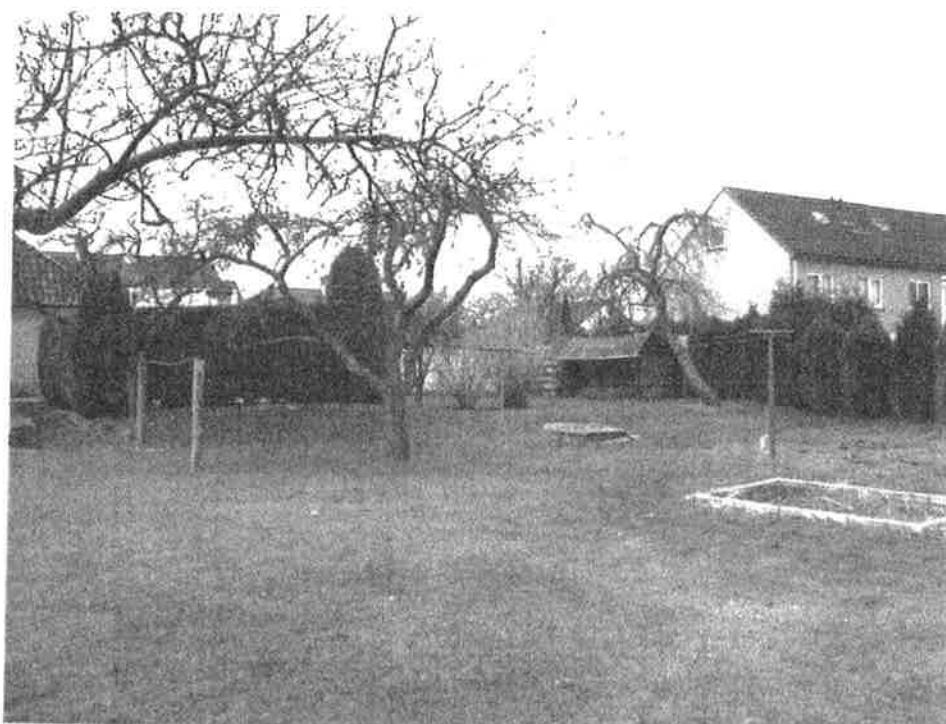

Foto 8: Overzichtsfoto van de tuin.

Foto 9: Overzichtsfoto van de tuin.

Foto 10: Overzichtsfoto van de tuin.

Foto 11: Vogelmuur.

Foto 12: Paarse dovenetel.

Foto 13: Klein kruiskruid.

Foto 14: Gewone citroenkorst.

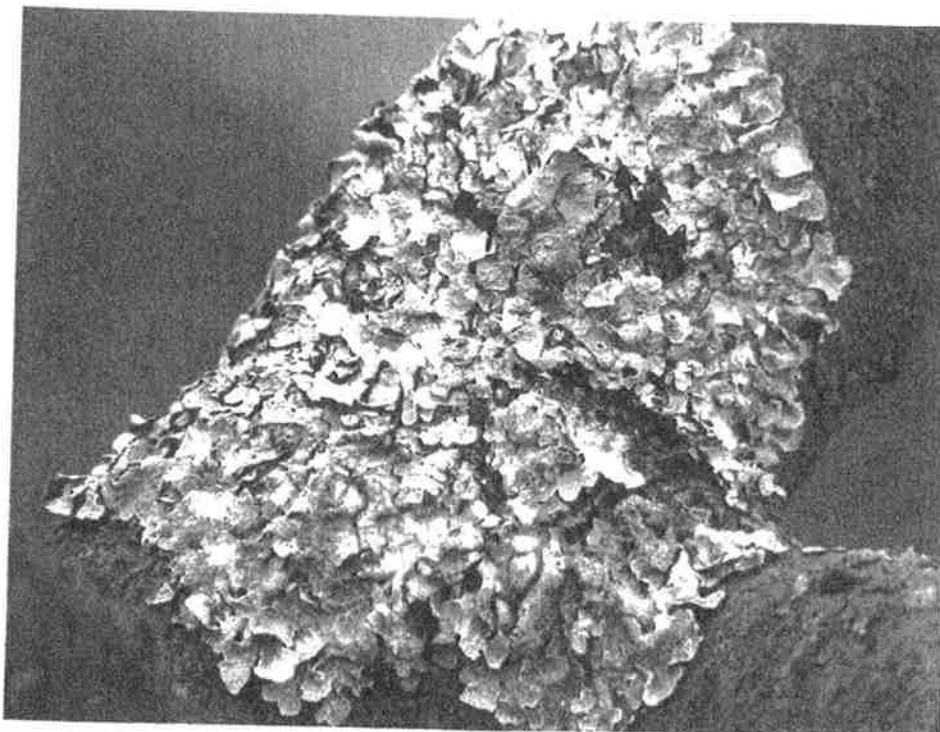

Foto 15: Gewoon schildmos.

Foto 16: Nest van een huismus onder de dakpannen van de woning.

bijlage 4:
Tekening met onderzoekslocatie

